

26643 Informatie- en communicatietechnologie (ICT)
29362 Modernisering van de overheid
Nr. 1331 Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 april 2025

Hierbij bied ik u het overheidsbrede standpunt voor de inzet van generatieve artificiële intelligentie (AI) bij de overheid aan. Dit standpunt is tot stand gekomen door een actieve samenwerking tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, andere Rijksorganisaties en de medeoverheden. Dit traject vormt daarmee, vooruitlopend op de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS), een goed voorbeeld van interbestuurlijke samenwerking in het kader van AI.

Om overheidsorganisaties te ondersteunen bij het naleven van dit standpunt is – in samenwerking met verschillende overheidsorganisaties – een handreiking opgesteld. Deze biedt praktische handvatten om deze technologie op een verantwoorde manier in te zetten binnen de context van een overheidsorganisatie.

Proces

- Door de snelle opkomst van generatieve AI vroeg het (vorige) kabinet in 2023 de Landsadvocaat om inzicht in de juridische mogelijkheden voor het gebruik van ‘online beschikbare’ generatieve AI binnen de huidige wetgeving. Ook de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) werd om advies gevraagd. Beide adviezen vormden de basis voor het voorlopige standpunt generatieve AI voor de Rijksoverheid van december 2023.¹ Dit voorlopige standpunt diende als vertrekpunt voor de herijking van dit overheidsbrede standpunt.
- In januari 2024 publiceerde het (vorige) kabinet zijn overheidsbrede visie op generatieve AI. Hierin is ook aandacht voor de inzet van generatieve AI bij de

¹ <https://open.overheid.nl/documenten/814ad0a2-7e14-4fc4-8dac-1d4a3e0b02ba/file>

(Rijks)overheid. Een van de acties uit de visie is het interbestuurlijk opstellen van een handreiking voor de verantwoorde inzet van generatieve AI.

- De afgelopen periode hebben overheidsorganisaties meer ervaring opgedaan met de inzet van generatieve AI, bijvoorbeeld via pilots. Daarnaast wordt de technologie inmiddels breder toegepast door organisaties buiten de overheid, wat waardevolle inzichten oplevert. Deze inzichten hebben ook bijgedragen aan het opstellen van het overheidsbrede standpunt.
- Via interdepartementale samenwerking is input verzameld voor het herijkte standpunt. Overheidsorganisaties gaven aan dat het voorlopige standpunt uit 2023 op sommige punten onduidelijk was en vaak als te restrictief werd ervaren. Daarna is vanuit de één-overheidsgedachte op interbestuurlijk niveau samengewerkt aan het standpunt en de bijbehorende handreiking. Een essentieel uitgangspunt hierbij – in lijn met de aankomende NDS – was dat het standpunt werkbaar moet zijn voor alle bestuurslagen en ruimte biedt voor de kansen van deze technologie.

Vervolg

De inzet van generatieve AI door overheden is afhankelijk van tal van factoren. Denk daarbij aan data, cloud en digitale weerbaarheid. Naast AI zullen deze thema's onderdeel uitmaken van de prioriteiten van de aankomende NDS. Daarbij is er ook aandacht voor het belang van (gezamenlijke) inkoopkracht, een aspect dat ook voor generatieve AI van belang is.

Daarnaast zal ik in het kader van de recent aangenomen motie van het lid Six Dijkstra² onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om overheidsbeleid zo vorm te geven dat AI-modellen (niet alleen generatieve AI) in principe lokaal op overheidssystemen draaien.

De (technologische) ontwikkelingen rondom generatieve AI gaan snel. Het standpunt zal de komende periode daarom beproefd moeten worden door overheidsorganisaties. Daarbij is de overheidsbrede handreiking een levend document dat – in samenwerking met overheidspartijen – regelmatig zal worden bijgewerkt als ontwikkelingen daarom vragen.

² Kamerstuk 2024–2025, 26 643, nr. 1293.

Dit standpunt biedt een solide basis om als één overheid de vruchten te plukken van deze veelbelovende technologie. Het schetst een kader waarbinnen overheidsorganisaties kunnen handelen en geeft duidelijkheid over de manier waarop generatieve AI op een waardevolle, verantwoorde en ethische wijze kan worden ingezet.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
F.Z. Szabó